

DIVADELNI-NOVINY.CZ

1. Ostrava se Smetanou (II)

08.03.2024 divadelni-noviny.cz - Josef Herman

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** divadle; Národním; Ostravě

Divadelní noviny Festivaly Smetanovský cyklus pokračoval v Ostravě dle chronologické logiky vzniku oper Prodanou nevěstou.

V tvorbě režiséra Jiřího Nekvasila má tato opera výjimečné postavení. S výtvarníkem Danielem Dvořákem zpracovali a podali na výzvu Národního divadla už tuším koncem 80. let minulého století projekt inscenace, s nímž sice neuspěli, popravdě v té doby myslím navrženou poetikou uspět nemohli, ale hodil se jim v roce 2004, kdy Národní divadlo vedli, a nic nebránilo projekt realizovat. Po nějakých patnácti letech prudkého vývoje operního scénování už jejich Prodaná zapadla do odpovídajícího kontextu, nicméně i tak vzbudila velké emoce. Hrál se na prázdném jevišti modelovaném pojíždou dlouhou bednou, jednání postav bylo zbavené obvyklých šarží a sentimentu, sbor To pivečko byl ironickou poklonou velkému českému božstvu Pivu, Věrné milování se stejně ironicky odehrálo v aleji pod stromky, které nesli švarní jinochové, Vaška doprovázeli Sokolové a on s nimi neuměle cvičil prostná, aby posléze přitáhl na jeviště hned hejno dřevěných kachniček – inu je ještě dítě a nemá z toho rozum. Nejvíce to však Nekvasil s Dvořákem schytali za komedianty, kteří, jak bývalo jednu dobu ve starých cirkusech populární, sehráli westernovou scénku, v níž se hrstka bělochů bránila indiánskému útoku. Což by možná ještě před většinovým soudem tehdejších diváků a operních "odborníků" prošlo, ostatně znali to z televizního seriálu Cirkus Humberto. Jen kdyby přítom vojáci nemávali americkým praporem. Americkým v **Národním divadle!** Ó hrůza!! V **Ostravě** se už komediantská scéna hraje jako svým způsobem klauniáda.

Mně tehdy vadilo, že pěvci nedokázali přijmout kýženou míru nadsázky svých postav, buď ji přehnali, nebo nedotáhli. V současné Ostravě dokázali pěvci onu nadsázku dodržet přesně a inscenace prokoukla. Jinak se na ní změnila jen drobnosti, ale právě dokonalé provedení postav, v individuálním jednání a hlavně v souhře, ukázalo, jak byl dávný projekt jasnozřivý. Když do sebe přesně zapadla jednotlivá kolečka promyšleně připravovaných gagů, a odhaduji, že je sami pěvci v Ostravě ještě o některé špilce obohatili. Čistá radost prýštila z jeviště především v první polovině představení, s odpuštěním přímo obžerstnost v zacházení se Smetanovou geniální partiturou. Někteří, co dnes mudrují nad místem Smetany v opeře 21. století, a co si z pseudoproblému vytvořili vlastní pisálkovské uplatnění, by měli dostat zhlédnutí ostravské Prodanáky jako zostření zaslouženého trestu. A ti, co jim tleskají, němlich tak.

Skvělému obsazení vévodila Mařenka Veroniky Rovné, nádherně nosný hlas, každá fráze či slovo navíc přesně významově nejen vůči partu, ale právě vůči jevištním situacím. To samé lze zopakovat o Jeníkovi Martina Šrejmy, také si pohrál s finesami partu a především uvolněně zvládal kantilénu i v nejvyšších polohách – proslulou "krásenku" dal až furiantsky. Martin Gurbaľ v Kecalovi vysokou postavou připomíná Eduarda Hakena, pravda nejnižší tóny partu takové nemá, ale postavu vede v podobně úsporném duchu, nepřehrává komiku, a zcela po svém předvádí Kecala jako prostého člověka, který holt se nějak živí a rozhodně v příběhu není jen pro smích. Nakonec ani Vašek, přes uvedené dryáčnické atributy není drastickou komediální figurkou, Václav Čížek ho zpívá suverénně, s citem pro zvláštní dikci role, a zase nikde nepřehání, vystačí s prostou komikou postavy a inscenačními situacemi, které dokonale naplňuje. A co je nevidané a neslýchané: v každém partu všem bylo dokonale rozumět!

Marek Šedivý vedl inscenaci svižně, některá místa tempově dost napínal, ale orchestr mu hrál precizně, blýskl se už brilantně provedenou předehrou. Holt trubka zrovna v průzračném pochodu komediantů zkolabovala tak, jak jsem ještě neslyšel, ale co, celek byl famózní. Sbor sezpíváný a sehraný, a k tomu dokonale secvičená a provedená pohybová "company", která výrazně spoluvytváří jednotlivé scény. Divadlo vyprodané po střechu, diváci nadšeně aplaudovali. No hodně rád jsem se k tomu nadšení přidal. Nekvasilova a Dvořákova Prodaná v takovém provedení patří k tomu nejlepšímu, co se na našich operních jevištích urodilo. Jen mi zarazilo, že druhý večer Smetanova cyklu nikdo nezahajoval před oponou. A také je škoda, že se nepořádají po představení besedy, odhaduji, že by se našlo hodně těch, kteří by si o takovém divadle rádi popovídali. Škoda, mimořádná akce tím přichází o důležité body.

[« zpět na začátek](#)

Ostrava se Smetanou (II)

Smetanovský cyklus pokračoval v Ostravě dle chronologické logiky vzniku oper Prodanou nevěstou.

- Autor: [Josef Herman](#)
- Publikováno: 8. března 2024

V tvorbě režiséra Jiřího Nekvasila má tato opera výjimečné postavení. S výtvarníkem Danielem Dvořákem zpracovali a podali na výzvu Národního divadla už tuším koncem 80. let minulého století projekt inscenace, s nímž sice neuspěli, popravdě v té doby myslím navrženou poetikou uspět nemohli, ale hodil se jim v roce 2004, kdy Národní divadlo vedli, a nic nebránilo projekt realizovat. Po nějakých patnácti letech prudkého vývoje operního scénování už jejich Prodaná zapadla do odpovídajícího kontextu, nicméně i tak vzbudila velké emoce. Hrál se na prázdném jevišti modelovaném pojízdou dlouhou bednou, jednání postav bylo zbavené obvyklých šarží a sentimentu, sbor To pivečko byl ironickou poklonou velkému českému božstvu Pivu, Věrné milování se stejně ironicky odehrálo v aleji pod stromky, které nesli švarní jinochové, Vaška doprovázeli Sokolové a on s nimi neuměle cvičil prostná, aby posléze přitáhl na jeviště hned hejno dřevěných kachniček – inu je ještě dítě a nemá z toho rozum. Nejvíce to však Nekvasil s Dvořákem schytali za komedianty, kteří, jak bývalo jednu dobu ve starých cirkusech populární, sehráli westernovou scénku, v níž se hrstka bělochů bránila indiánskému útoku. Což by možná ještě před většinovým soudem tehdejších diváků a operních “odborníků” prošlo, ostatně znali to z televizního seriálu Cirkus Humberto. Jen kdyby přitom vojáci nemávali americkým praporem. Americkým v Národním divadle! Ó hrůza!! V Ostravě se už komediantská scéna hraje jako svým způsobem klauniáda.

Poklona božskému pivu. FOTO MARTIN POPELÁŘ

Mně tehdy vadilo, že pěvci nedokázali přijmout kýženou míru nadsázky svých postav, buď ji přehnali, nebo nedotáhli. V současné Ostravě dokázali pěvci onu nadsázku dodržet přesně a inscenace prokoukla. Jinak se na ní změnila jen drobnosti, ale právě dokonalé provedení postav v individuálním jednání a hlavně v souhře ukázalo, jak byl dávný projekt jasnozřivý. Když do sebe přesně zapadla jednotlivá kolečka promyšleně připravovaných gagů, a odhaduji, že je sami pěvci v Ostravě ještě o některé špilce obohatili. Čistá radost prýštila z jeviště především v první polovině představení, s odpuštěním přímo obžernost v zacházení se Smetanovou geniální partiturou. Někteří, co dnes mudrují nad místem Smetany v opeře 21. století, a co si z pseudoproblému vytvořili vlastní pisálkovské uplatnění, by měli dostat zhlédnutí ostravské Prodanky jako zostření zaslouženého trestu. A ti, co jim tleskají, nemlich tak.

Věrné milování Mařenky (Veronika Rovná) a Jeníka (Martin Šrejma) FOTO MARTIN POPELÁŘ

Skvělému obsazení vévodila Mařenka Veroniky Rovné, nádherně nosný hlas, každá fráze či slovo navíc vyzpíváné přesně významově nejen vůči partu, ale právě vůči konkrétním jevištním situacím. To samé lze zopakovat o Jeníkovi Martina Šrejmy, také si pohrál s finesami partu a především uvolněně zvládal kantilénu i v nejvyšších polohách – proslulou “krásenku” dal až furiantsky. Martin Gurbaľ v Kecalovi vysokou postavou připomíná Eduarda Hakena, pravda nejnižší tóny partu takové nemá, ale postavu vede v podobně úsporném duchu, nepřehrává komiku, a zcela po svém předvádí Kecala jako prostého člověka, který holt se nějak žije a rozhodně v příběhu není jen pro smích. Což do interpretace Kecala výrazně zavedl právě Haken. Nakonec ani Vašek není přes uvedené dryáčnické atributy drastickou komediální figurkou, Václav Čížek ho zpívá suverénně, s citem pro zvláštní dikci role, a zase nikde nepřehání, vystačí s prostou komikou postavy a inscenačními situacemi, které dokonale naplňuje. A co je nevídané a neslýchané: v každém partu, tedy všem bylo dokonale rozumět!

Kecal (Martin Gurban) hledá Jeníka (Martin Šrejma) FOTO MARTIN POPELÁŘ

Marek Šedivý vedl inscenaci svižně, některá místa tempově dost napínal, ale orchestr mu hrál precizně, blýskl se už brilantně provedenou předehrou. Sice trubka zrovna v průzračném pochodu komediantů zkolabovala tak, jak jsem ještě neslyšel, ale co, celek byl famózní. Sbor sezpíváný a sehraný, a k tomu dokonale secvičená a provedená pohybová “company”, která výrazně spoluvytváří jednotlivé scény. Divadlo vyprodané po střechu, diváci nadšeně aplaudovali. No hodně rád jsem se k tomu nadšení přidal. Nekvasilova a Dvořákova Prodanka v takovém provedení patří k tomu nejlepšímu, co se na našich operních jevištích urodilo.

Vašek (Václav Čížek) chodí do Sokola FOTO MARTIN POPELÁŘ

Jen mi zarazilo, že druhý večer Smetanova cyklu nikdo nezahajoval před oponou. A také je škoda, že se nepořádají po představení besedy, odhaduji, že by se našlo hodně těch, kteří by si o takovém divadle rádi popovídali. Škoda, mimořádná akce tím přichází o důležité body.

